

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра міжнародних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«НАЦІОНАЛЬНА ТА РЕГІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА»

Освітньо-наукова програма Політологія

спеціальність 052 Політологія

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Івано-Франківськ – 2020 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Національна та регіональна безпека»
для здобувачів освітньо-наукової програми Політологія, спеціальності 052
Політологія

“26” 08 2020 р. – __ с.

Розробник: д.політ.н., проф. Климончук В.Й.

Робоча програма затверджена на засіданні політології
Протокол від “26” 08 2020р. № 1

Завідувач кафедри політології

“26” 08 2020 р.

Схвалено методичною комісією Факультету історії, політології і міжнародних
відносин.

Протокол від “27” 08 2020 р. № 1

Голова

“28” 08 2020 р.

Кугутяк М.В.

©

© ДВНЗ “Прикарпатський
національний університет імені
Василя Стефаника”, 202_ рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Освітньо-наукова програма Поілотогія Напрямок підготовки	Вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): 052 Політологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	__-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		4-й	__-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Доктор філософії	Лекції	
		20 год.	__ год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	__ год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
		60 год.	__ год.
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: залік	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 33%:67%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – ознайомити студентів з сучасними проблемами регіональної та національної безпеки, розкрити парадигму безпеки, що включає в себе такі поняття, як національна безпека, регіональна безпека та міжнародна безпека в якості взаємопов'язаних складових частин.

Завдання навчальної дисципліни «Національна та регіональна безпека» – сформувати у студентів розуміння сутності поняття безпеки, еволюції та трансформації безпеки у контексті розвитку міжнародних відносин, а також факторів, що впливають на цю трансформацію.

Засвоєння змісту курсу передбачає **знання** фактологічного матеріалу, основних теоретичних та практичних проблем міжнародної, регіональної та національної безпеки, особливостей та закономірностей актуальних міжнародних процесів; а також розвиток наступних компетентностей:

- здатність розв'язувати проблеми та моделювати їх вирішення у сфері міжнародної, європейської та національної безпеки

- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; генерувати нові ідеї (креативність) у проведенні дослідження.

- здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції міжнародної та європейської безпеки.

- здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на регіональну та національну безпеку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

- знати та розуміти природу та напрями еволюції міжнародної безпеки; стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

- критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні безпеку.

- застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для дослідження проблем міжнародної та європейської безпеки.

- аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.

- збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, стратегію національної безпеки провідних держав.

- визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Міжнародна та регіональна безпека

Тема 1. Вступ. Понятійно-категоріальний апарат навчальної дисципліни (2 год.)

1. Зміст понять «безпека» та «національна безпека».
2. Поняття та принципи міжнародної безпеки. Європейська (регіональна) безпека.
3. Види міжнародної безпеки.

Тема 2. Еволюція проблем безпеки (2 год.)

1. Перші угоди про мир та рівновагу сил.
2. Ліга націй в системі колективної безпеки.
3. Проблеми безпеки в період холодної війни.
4. Військово-політичні блоки держав в часи холодної війни.

Тема 3. Основні загрози безпеці в сучасних міжнародних відносинах (2 год.)

1. Суть понять «загроза» та «виклик». Джерела та класифікація загроз.
2. «М'які» та «жорсткі» загрози безпеці.
3. Тенденції розвитку загроз безпеці.
4. Нові проблеми міжнародної безпеки: енергетична та екологічна безпека
5. Кібербезпека: регіональний та національний вимір

Тема 4. Міжнародна боротьба з тероризмом (2 год.)

1. Міжнародна співпраця у сфері боротьби з тероризмом до 2001 р.
2. Інституційно-правові рамки боротьби з тероризмом після 2001 р. Роль ООН.
3. Військова складова протидії тероризму. Антитерористична «Коаліція охочих» і глобальна війна з тероризмом.

Тема 5. Приватизація насильства – феномен приватних військових підприємств і його наслідки для міжнародної безпеки (2 год.)

1. Основоположні дефініції і відмінності.
2. Становлення та розвиток ринку приватних військових послуг.
3. Масштаби та специфіка ринку приватних військових послуг.
4. Особливості розвитку ПВК в різних країнах. Наслідки для сфери безпеки.

Тема 6. Засади національної безпеки США (2 год.)

1. Національна безпека США в постбіполярний період (1990-ті рр.).
2. Зміна концептуальних підходів до питань безпеки США після 11 вересня 2001 р. (стратегії національної безпеки США 2002 та 2006 р.).
3. Нові підходи до забезпечення національної безпеки США на сучасному етапі.

Змістовний модуль 2. Європейська та національна безпека

Тема 1. Сучасні збройні конфлікти (2 год.)

1. Явище збройних конфліктів у сучасному безпековому просторі.
2. Причини сучасних збройних конфліктів.
3. Тенденції у сучасних збройних конфліктах.

Тема 2. Балканський комплекс нестабільності і безпеки (4 год.)

1. Виклики і загрози для безпеки.
2. Головні осередки нестабільності на Балканах.
3. Діяльність держав і міжнародних інституцій, спрямовані на зміцнення безпеки.
4. Ефективність ініціатив і діяльність, зорієнтовані на забезпечення безпеки в регіоні.
5. Нові тенденції еволюції безпеки Балкан.

Тема 3. Засади національної безпеки Російської Федерації (2 год.)

1. Політика національної безпеки Росії: від «Концепції» 1997 р. до «Стратегії» 2009 р.
2. Військові доктрини та загрози РФ.
3. Головні виклики та загрози національній безпеці РФ на сучасному етапі.

Тема 4. Безпека простору СНД (4 год.)

1. Виклики і загрози для безпеки простору СНД.
2. Головні осередки нестабільності і конфліктів у регіоні.
3. Діяльність держав і міжнародних інституцій, спрямовані на зміцнення безпеки.
4. Нові тенденції еволюції міжнародного порядку в регіоні.

Тема 5. Спільна зовнішня та безпекова політика Європейського Союзу

1. Правова та інституційна база Спільної зовнішньої політики та політики безпеки ЄС.
2. Формування Європейської (Спільної) політики безпеки та оборони.
3. Органи управління і реалізації Європейської (Спільної) політики безпеки та оборони.
4. Спільна зовнішня та безпекова політика Європейського Союзу та Європейська (Спільна) політика безпеки та оборони на сучасному етапі: головні труднощі та перспективи.

Тема 6. Проблеми безпеки, миру та роззброєння у зовнішній політиці України (2 год.)

1. Основоположні (концептуальні) засади національна безпека України через призму головних документів, що стосуються безпекової сфери.

2. Реалізація курсу на без'ядерний статус нашої держави.
3. Військово-політичне партнерство в українській зовнішній політиці.

Тема 7. Проблема національної безпеки та миру у зовнішній політиці України. (2 год.)

1. Основні документи національної безпеки України.
2. Порівняльний аналіз Стратегій національної безпеки України за 2015 р. та за 2020 р.
3. Участь України в миротворчих операціях.
4. Безпекова співпраця України та НАТО на сучасному етапі.
5. Співробітництво України та ЄС на прикладі спільної військової частини „ЛИТПОЛУКРБРИГ“

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		Л	п	лаб	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Міжнародна безпека						
Тема 1. Вступ. Понятійно-категоріальний апарат навчальної дисципліни	6	2				4
Тема 2. Еволюція проблем безпеки	6	2				4
Тема 3. Основні загрози безпеці в сучасних міжнародних відносинах	6		2			4
Тема 4. Міжнародна боротьба з тероризмом	6	2				4
Тема 5. Приватизація насильства – феномен приватних військових підприємств і його наслідки для міжнародної безпеки	6	2				4
Тема 6 Засади національної безпеки США	6		2			4
Разом за змістовим модулем 1	36	8	4			24
Змістовий модуль 2. Європейська безпека						
Тема 1. Сучасні збройні конфлікти	6	2				4
Тема 2. Балканський комплекс нестабільності і безпеки	10	4				6
Тема 3. Засади національної безпеки Російської Федерації	6		2			4
Тема 4. Безпека простору СНД	8	4				4
Тема 5. Спільна зовнішня та безпекова політика Європейського Союзу	6		2			4

Тема 6. Проблеми безпеки, миру та роззброєння у зовнішній політиці України	8	2				6
Тема 7. Проблема національної безпеки та миру у зовнішній політиці України.	6		2			4
Разом за змістовим модулем 2	50	12	6			32
Усього годин	86	20	10			56
Модуль 2						
ІНДЗ		-	-	-	4	-
Усього годин	90	20	10		4	56

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Міжнародна безпека		
1	Основні загрози безпеці в сучасних міжнародних відносинах	2
2	Засади національної безпеки США	2
Змістовий модуль 2. Європейська безпека		
3	Спільна зовнішня та безпекова політика Європейського Союзу	2
4	Засади національної безпеки Російської Федерації	2
5	Проблема національної безпеки та миру у зовнішній політиці України	2
Разом		10

6. Самостійна робота

Самостійна робота студента – невід’ємна частина навчальної роботи студента з вивчення дисциплін і курсів, встановлених затвердженим навчальним планом. Вона є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від аудиторних навчальних занять.

Мета виконання самостійної роботи з дисципліни «Національна та регіональна безпека»: оптимізація пізнавальної діяльності студентів, спрямованої на розширення, удосконалення і закріплення знань, отриманих в ході аудиторних занять.

В рамках вивчення навчальної дисципліни на самостійну роботу виділяється 60 год. Впродовж цього часу студенти повинні самостійно опрацювати теоретичні основи лекційного матеріалу, готувати виступи на семінарські заняття та підготувати індивідуальну науково-дослідну роботу (детальніше у розділі 7. Індивідуальні завдання).

7. Індивідуальні завдання

Вимоги до індивідуальної роботи: Заключним етапом буде підготовка аналітичного виступу та презентації. Презентація на обрану тематику повинна

містити такі компоненти: 1. Аналіз та обґрунтування проблематики. 2. Історія (хронологія) становлення проблеми, її особливості, фактори, які впливають. 3. Характеристика сучасного стану (особливості розвитку, основні тенденції). 4. Підсумки, подальші перспективи/ можливі сценарії розгортання.

Індивідуальне науково-дослідне завдання виконується у формі мультимедійної презентації. Етапи підготовки мультимедійної презентації відбуваються у такій послідовності: структурування основного матеріалу, формування плану і сценарію реалізації, розробка дизайну презентації, підготовка медіафрагментів (тексти, ілюстрації, відео, запис аудіофрагментів), підготовка музичного супроводу, тестперевірка готової презентації.

Основні програми роботи із слайдовими презентаціями: Microsoft Office PowerPoint, OpenOffice.org Impress, Powerbullet Presenter, ProShow Producer, PPT CREATE, Quick Slide Show, MySlideShow. Інтернет-ресурси віддаленої обробки та демонстрації слайдових презентацій: Google Presentations (<http://docs.google.com>); Prezi.com (<http://prezi.com>); Zoho Show (<http://show.zoho.com>); SlideRocket (<http://www.sliderocket.com>); Spresent (<http://www.spresent.com>).

Важлива вимога щодо презентації – вона повинна бути короткою, доступною і структурованою. Її тривалість не повинна перевищувати 20-30 хвилин і кількості 20-25 слайдів. Надзвичайно цінним для викладача та навчального процесу є самостійність і творчість студентів у підготовці презентації.

Орієнтовна тематика для індивідуальних науково-дослідних завдань:

1. Екологічна безпека на сучасному етапі
2. Сучасні виклики інформаційній безпеці.
3. Явище збройних конфліктів у сучасному безпековому просторі
4. Географія і статистика найбільших збройних конфліктів.
5. Концептуальні підходи України до забезпечення власної безпеки.
6. Особливості співпраці України та ЄС у сфері європейської безпеки. Участь українських військових у миротворчих операціях.
7. Діяльність держав і міжнародних інституцій, спрямовані на зміцнення безпеки на просторі СНД.
8. Ефективність ініціатив і діяльність, зорієнтовані на забезпечення безпеки на Балканах. Нові тенденції еволюції безпеки в регіоні
9. Роль Організації з безпеки і співробітництва в Європі у забезпеченні стабільності на миру на європейському континенті на сучасному етапі
10. Практична діяльність Організації Об'єднаних Націй в інтересах миру та безпеки.
11. НАТО в системі сучасної міжнародної безпеки.
12. Сучасні умови військових втручань.
13. Феномен приватних військових підприємств і його наслідки для міжнародної безпеки.
14. Нові проблеми міжнародної безпеки: енергетична безпека.

містити такі компоненти: 1. Аналіз та обґрунтування проблематики. 2. Історія (хронологія) становлення проблеми, її особливості, фактори, які впливають. 3. Характеристика сучасного стану (особливості розвитку, основні тенденції). 4. Підсумки, подальші перспективи/ можливі сценарії розгортання.

Індивідуальне науково-дослідне завдання виконується у формі мультимедійної презентації. Етапи підготовки мультимедійної презентації відбуваються у такій послідовності: структурування основного матеріалу, формування плану і сценарію реалізації, розробка дизайну презентації, підготовка медіафрагментів (тексти, ілюстрації, відео, запис аудіофрагментів), підготовка музичного супроводу, тестперевірка готової презентації.

Основні програми роботи із слайдовими презентаціями: Microsoft Office PowerPoint, OpenOffice.org Impress, Powerbullet Presenter, ProShow Producer, PPT CREATE, Quick Slide Show, MySlideShow. Інтернет-ресурси віддаленої обробки та демонстрації слайдових презентацій: Google Presentations (<http://docs.google.com>); Prezi.com (<http://prezi.com>); Zoho Show (<http://show.zoho.com>); SlideRocket (<http://www.sliderocket.com>); Spresent (<http://www.spresent.com>).

Важлива вимога щодо презентації – вона повинна бути короткою, доступною і структурованою. Її тривалість не повинна перевищувати 20-30 хвилин і кількості 20-25 слайдів. Надзвичайно цінним для викладача та навчального процесу є самостійність і творчість студентів у підготовці презентації.

Орієнтовна тематика для індивідуальних науково-дослідних завдань:

1. Екологічна безпека на сучасному етапі
2. Сучасні виклики інформаційній безпеці.
3. Явище збройних конфліктів у сучасному безпековому просторі
4. Географія і статистика найбільших збройних конфліктів.
5. Концептуальні підходи України до забезпечення власної безпеки.
6. Особливості співпраці України та ЄС у сфері європейської безпеки. Участь українських військових у миротворчих операціях.
7. Діяльність держав і міжнародних інституцій, спрямовані на зміцнення безпеки на просторі СНД.
8. Ефективність ініціатив і діяльність, зорієнтовані на забезпечення безпеки на Балканах. Нові тенденції еволюції безпеки в регіоні
9. Роль Організації з безпеки і співробітництва в Європі у забезпеченні стабільності на миру на європейському континенті на сучасному етапі
10. Практична діяльність Організації Об'єднаних Націй в інтересах миру та безпеки.
11. НАТО в системі сучасної міжнародної безпеки.
12. Сучасні умови військових втручань.
13. Феномен приватних військових підприємств і його наслідки для міжнародної безпеки.
14. Нові проблеми міжнародної безпеки: енергетична безпека.

15. Антитерористична «Коаліція охочих» і глобальна війна з тероризмом.
16. Вплив пандемії COVID-19 на інформаційну безпеку
17. Міжнародна система непоширення зброї масового знищення.
18. Україна в безпековій політиці США (за президенства Д.Трампа)
19. Роль РФ в заморожених конфліктах на пострадянському просторі.
20. Головні виклики та загрози національній безпеці РФ на сучасному етапі (СНБ РФ 2015).

8. Методи навчання

У ході вивчення навчальної дисципліни «Національна та регіональна безпека» використовуються три групи методів: методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності, методи активізації та мотивації навчально-пізнавальної діяльності, а також методи контролю. Перша група методів представлена словесними (розповідь, лекція), наочними (ілюстрація) та практичними (індивідуальні науково-дослідні роботи) методами. З метою активізації та мотивації навчально-пізнавальної діяльності використовуються методи стимулювання і мотивації обов'язку і відповідальності в навчанні (роз'яснення мети навчального предмета та подання вимог до вивчення предмету), метод активізації у формі обміну думками. В рамках використання третьої групи методів використовуються методи усного та письмового контролю.

9. Методи контролю

Перевірка рівня самостійної роботи здійснюється в рамках чотирьохступеневого контролю знань, умінь та навичок студентів.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та семінарських занять шляхом оцінювання усних відповідей та письмових робіт (бліц-самостійних робіт, до написання яких залучається кілька студентів) і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем навчальної дисципліни та їх рівня підготовки до виконання конкретної роботи. За поточну успішність студент може отримати максимально 50 балів.

Навики роботи із науковою літературою, вміння аналізувати знайдені матеріали, робити висновки та узагальнення реалізується шляхом перевірки індивідуальних науково-дослідних робіт. Індивідуальна науково-дослідна робота оцінюється максимально у 20 балів.

Модульний контроль виставляється на підставі оцінювання результатів знань студентів після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля. За модульний контроль студент може отримати максимально 30 балів.

Перелік питань для підсумкового контролю (самоконтролю)

1. Зміст понять «безпека» та «національна безпека».
2. Поняття та принципи міжнародної безпеки. Європейська (регіональна) безпека.
3. Види міжнародної безпеки.

4. Суть понять «загроза» та «виклик». Джерела та класифікація загроз.
5. «М'які» та «жорсткі» загрози безпеці.
6. Тенденції розвитку загроз безпеці.
7. Перші угоди про мир та рівновагу сил.
8. Ліга націй в системі колективної безпеки.
9. Проблеми безпеки в період холодної війни.
10. Загострення протиріч між провідними державами світу на рубежі XIX – XX ст. Створення Троїстого союзу та Антанти.
11. Спроба створення системи колективної безпеки у міжвоєнний період та її крах.
12. Формування антегітлерівської коаліції в роки II світової війни.
13. Військово-політичні блоки держав в часи холодної війни.
14. Явище збройних конфліктів у сучасному безпековому просторі.
15. Причини сучасних збройних конфліктів.
16. Тенденції у сучасних збройних конфліктах.
17. Міжнародна співпраця у сфері боротьби з тероризмом до 2001 р.
18. Інституційно-правові рамки боротьби з тероризмом після 2001 р. Роль ООН.
19. Військова складова протидії тероризму. Антитерористична «Коаліція охочих» і глобальна війна з тероризмом.
20. Поширення компетенції security studies на енергетичну та екологічну безпеку.
21. Енергетична безпека.
22. Екологічна безпека.
23. Основоположні дефініції і відмінності.
24. Становлення та розвиток ринку приватних військових послуг.
25. Масштаби та специфіка ринку приватних військових послуг.
26. Наслідки для сфери безпеки.
27. Національна безпека США в постбіполярний період (1990-ті рр.).
28. Зміна концептуальних підходів до питань безпеки США після 11 вересня 2001 р. (стратегії національної безпеки США 2002 та 2006 р.).
29. Нові підходи до забезпечення національної безпеки США на сучасному етапі.
30. Сучасні підходи до розуміння проблеми європейської безпеки.
31. Характер сучасних загроз європейській безпеці.
32. Співвідношення «м'яких» та «жорстких» викликів європейській безпеці.
33. Зростання «нових загроз» та нові прояви «старих загроз» європейській безпеці.
34. Історія гельсінського процесу.
35. Органі та інституції ОБСЄ.
36. Сфери зацікавлення Організації.
37. Передумови становлення політики безпеки ЄС.
38. Правові підстави політики безпеки об'єднаної Європи.
39. Європейська стратегія безпеки.
40. Політика національної безпеки Росії: від «Концепції» 1997 р. до «Стратегії» 2009 р.
41. Військові доктрини та загрози РФ.

42. Головні виклики та загрози національній безпеці РФ на сучасному етапі.
43. Виклики і загрози для безпеки простору СНД.
44. Головні осередки нестабільності і конфлікту в регіоні.
45. Діяльність держав і міжнародних інституцій, спрямовані на зміцнення безпеки.
46. Нові тенденції еволюції міжнародного порядку в регіоні.
47. Виклики і загрози для безпеки.
48. Головні осередки нестабільності на Балканах.
49. Діяльність держав і міжнародних інституцій, спрямовані на зміцнення безпеки.
50. Ефективність ініціатив і діяльність, зорієнтовані на забезпечення безпеки в регіоні.
51. Нові тенденції еволюції безпеки Балкан.
52. Концептуальні підходи України до забезпечення власної безпеки.
53. Особливості співпраці України та ЄС у сфері європейської безпеки.
54. Участь українських військових у миротворчих операціях.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Лекційні заняття	Семінарські заняття	Індивідуальна науково-дослідна робота	Заліковий (модульний) контроль	Сума
Тести	Усні відповіді/ тести/технічні кейси-завдання	Підготовка і презентація роботи		
максимум 20	максимум 30	максимум 20	максимум 30	максимум 100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії успішності

Оцінка	Критерії оцінювання
A	Студент має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення
B	Студент має повні, глибокі знання, здатний застосовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення. Вміє аргументовано використовувати отримані знання в різних ситуаціях, самостійно знаходити інформацію, ставити і розв'язувати проблеми
C	Студент добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує основні положення із самостійною і правильною аргументацією

D	Студент вміє застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом дає відповіді логічно, допускаючи при цьому неточності
E	Студент виявляє знання і розуміння основних положень теоретичного матеріалу. Дає правильні, але недостатньо осмислені відповіді. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, наводити окремі власні приклади на підтвердження власних думок

11. Методичне забезпечення

Основу методичного забезпечення навчальної дисципліни становлять: «Міжнародна та європейська безпека : навчально-методичний посібник для студентів напряму підготовки 6.030201 «Міжнародні відносини», інструктивно-методичні матеріали до семінарських занять, електронні варіанти тестів для поточного та підсумкового контролю знань та «Методичні рекомендації щодо написання і оформлення курсових та індивідуальних науково-дослідних робіт».

12. Рекомендована література

Бессонова, М. (2013). Стратегії національної безпеки США пост-біполярної епохи: головні регіональні виміри загроз американським інтересам. Гілея: науковий вісник, (75), 141-144. http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2013_75_61

Бжезінський З. Велика. Шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи. З англійської переклала. Олена Фешовець. Львів — Івано-Франківськ. 2000. 237 с.

Бжезинский, З. Еще один шанс. Три президента и кризис американской сверхдержавы / З. Бжезинский. М.: Международные отношения, 2010. 192 с.

Боднарчук Ю. О. Європейська енергетична безпека: проблеми та сучасні виклики. Медіафорум: аналітика, прогнози, інформаційний менеджмент, 2018, 6: 256-265. http://nbuv.gov.ua/UJRN/mfapim_2018_6_19

Васильев Г.Ю. Підтримка міжнародної безпеки – глобальна проблема людства. Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». 2014. № 2 (21). С.155-166.

Горбач О.; Сигідус, К. Порівняльний аналіз Європейської стратегії безпеки (2003) та Глобальної стратегії Європейського Союзу (2016). Humanitarian Vision, 2 (3), 2017, 2017, 3.2: 57-62. <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2018/mar/8866/dokument10.pdf>

Деріглазова Л. Асиметричний конфлікт в сучасній американській політології-Міжнародні процеси. 2010. № 2 (23). С. 23-29.

Євдомах М.С. Політичні проблеми глобальної екологічної безпеки. 2018. С. 3-5. http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3466

Жигайло В. М. Доктринальні засади зовнішньої політики Дж. В. Буша. Політикус : наук. журнал. 2019. № 4. С. 75-81. <http://www.dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/7283/1/Zhyhajlo.pdf>

Зіняк, Л. В., & Риндич, Д. Я. С. (2020). Інституційно-правовий механізм ЄС у сфері безпеки і оборони. Вісник Харківського національного університету імені ВН Каразіна. Серія «Право», (29), 299-308. <https://periodicals.karazin.ua/law/article/view/15758>

Кіссінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті. Київ, 2017, 320 с.

Коломієць О.В. Концепт міжнародної безпеки в контексті глобалізації: монографія. К.: Вид-во КиМУ, 2013. 427 с.

Корнієнко А.; Мітько, М.. Міжнародні аспекти діяльності держав у сфері екологічної безпеки. ЛОГОС. Мистецтво наукової думки., 2020, 9: 107-112. <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2617-7064/article/view/556>

Кортунов С.В. Концептуальные основы национальной и международной безопасности : учебно-методическое пособие. М.: Государственный университет Высшая Школа Экономики, 2007. 307 с.

Куртсейтов, Т. Л., М. Я. Павлунько, and О. І. Посмітюх. "Основні виклики та загрози Російській Федерації у військовій сфері: основа застосування її збройних сил на південно-західному стратегічному напрямку." Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень НУОУ імені Івана Черняхівського 3-67 (2019): 23-27. <http://znpcvsd.nuou.org.ua/article/view/196706>

Ладний, Ю. А. (2010). Стратегія президента США Джорджа У. Буша (2001-2009 рр.): політико-дипломатичний аспект. Науковий вісник Дипломатичної академії України, (16), 336-340. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdau_2010_16_46

Ліпкан В.А. Національна безпека України. Навчальний посібник. К.: КНТ, 2009. 576 с.

Локальні війни та збройні конфлікти другої половини ХХ століття: Історико-філософ. аспект: монографія / О.І. Гуржій, С.П. Мосов, В.Д. Макаров та ін. К.: Т-во Знання України, 2006. 356 с.

Международная безопасность: Учебное пособие для студентов вузов. М.: Аспект Пресс, 2007. 318 с.

Національна та міжнародна безпека: сутність, типологія, пріоритети. URL:<https://uaforeignaffairs.com/uk/category/bezpeka/natsionalna-ta-mizhnarodna-bezpeka-sutnist-tipologiya-prioriteti>

Піскорська Г. А. Сучасні виклики і загрози в кіберпросторі: формування механізму міжнародної інформаційної безпеки. Міжнародні відносини. Серія «Політичні науки». 2018. № 18–19. http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3389.

Пошедін, О. І. Нове життя Спільної політики безпеки та оборони Європейського Союзу: орієнтири для України. Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. Серія: Державне управління, 2017, 2: 48-54. http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnaddy_2017_2_9

Прокіп А. В. Еволюція змісту поняття "енергетична безпека". Стратегічні пріоритети. 2015. № 2. С. 115-119. http://nbuv.gov.ua/UJRN/spa_2015_2_16.

Розвиток спільної зовнішньої та безпекової політики Європейського Союзу. Перспективи для України <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosini/rozvitok-spilnoi-zovnishnoi-ta-bezpekovoї-politiki-evropeyskogo>

СІПРІ 2018: Щорічник: Озброєння, роззброєння та міжнародна безпека: пер. з англ. / Стокгольм. міжнар. ін-т дослідження миру; Укр. центр екон. і політ. досліджень ім. О. Разумкова; Редкол. укр. 231 вид.: Л. Шангіна (головний редактор) та ін. К.: Заповіт, 2019. 488 с.

Сліпченко В. І. Війни шостого покоління. Зброя і військове мистецтво майбутнього. URL : <http://lib.rus.ec/b/52435/read>

Слободян, О. Ф. "Еволюція воєнно-доктринальних поглядів Російської Федерації (досвід пострадянського періоду)." (2015). <http://visnyk-psp.kpi.ua/article/view/119199>

Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду від 26 черв. 1945 р. URL:http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_010.

Тимків Ярополк. Теорія і практика сучасної європейської політики безпеки: приклад Польщі : навч. посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. 224 с.

Тихоненко І. "Стратегія національної безпеки США як інструмент підтримки глобального лідерства та міжнародного порядку за адміністрації Б. Обама та Д. Трампа." Політичне життя 1 (2018): 158-163. <http://jpl.donnu.edu.ua/article/view/5939/5968>

Тренин, Д. Мир безусловный: Евро-Атлантика XXI века как сообщество безопасности. М. : Российская политическая энциклопедия (РОССПЭН), 2013. 247 с.

Хаас Р. Розхитаний світ. Зовнішня політика Америки і криза старого ладу. Київ, 2019. 376 с.

Шамраєва, В. М. Політика безпеки та оборони ЄС: еволюція формування. Вісник Харківського національного університету імені ВН Каразіна. Серія «Право», 2020, 29: 369-377. <https://periodicals.karazin.ua/law/article/view/15636>

Шатун В. Т. Оборонна і безпекова політика Європейського Союзу: формування та еволюція . Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]. Сер. : Політологія. 2014. Т. 230, Вип. 218. С. 60-67. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdupol_2014_230_218_13.

Швиданенко, Г. О., & Бортнік, Є. А. (2018). Стратегія національної безпеки США в умовах змін глобального безпекового середовища. https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/26700/I_S-12.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Bezpieczeństwo międzynarodowe/pod red. Kuzniar. Warszawa, 2012. 478 s.

Hoffman F. Conflict in the 21st century: The rise of hybrid wars. Arlington: Potomac Institute for Policy Studies, 2007. 72 p.

Kaldor M. Old Wars, Cold Wars, New Wars, and the War on Terror URL: [http://dspace.](http://dspace.africaportal.org/jspui/bitstream/123456789/8613/1/Old%20Wars%20Cold%20Wars%20New%20Wars%20and%20the%20War%20on%20Terror.pdf?1)

[africaportal.org/jspui/bitstream/123456789/8613/1/Old%20Wars%20Cold%20Wars%20New%20Wars%20and%20the%20War%20on%20Terror.pdf?1](http://dspace.africaportal.org/jspui/bitstream/123456789/8613/1/Old%20Wars%20Cold%20Wars%20New%20Wars%20and%20the%20War%20on%20Terror.pdf?1)

The National Security Strategy of the United States of America 2002 pdf, 2006 pdf, 2010 pdf, 2015 pdf, 2017 pdf

Zięba R. Instytucjonalizacja bezpieczeństwa europejskiego. Wyd. Scholar, Warszawa, wyd. 2, 2000. 406 s.

1. Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом вищого навчального закладу і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролю.

2. Розробляється лектором. Робоча програма навчальної дисципліни розглядається на засіданні кафедри, у методичній комісії факультету, інституту, підписується завідувачем кафедри, головою методичної комісії і затверджується проректором з науково-педагогічної роботи.